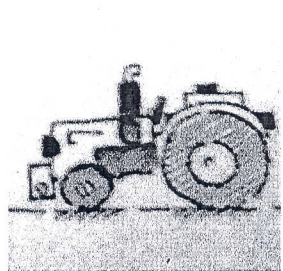
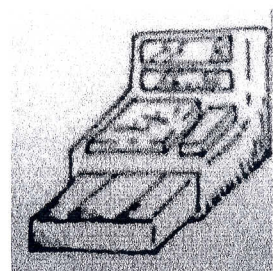
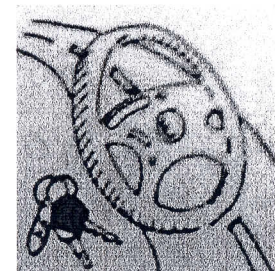
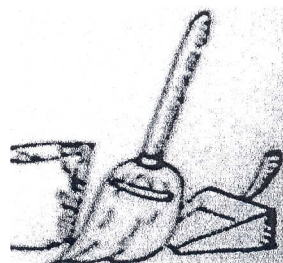
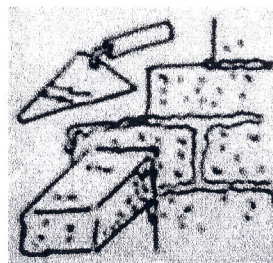
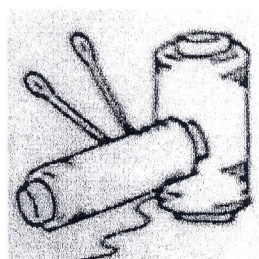
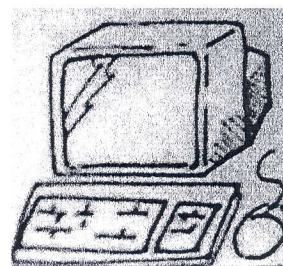
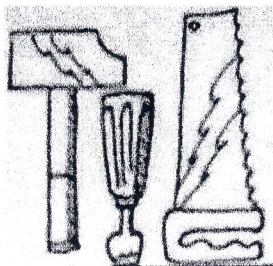
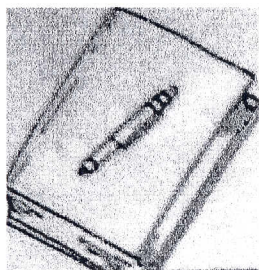

**MONITORING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OSTROWSKIM
ZA I PÓŁROCZE 2008 ROKU**

Ostrów Mazowiecka, grudzień 2008®

Monitoring składa się z następujących części:

I.	Wstęp	3
II.	Analiza bezrobocia w powiecie ostrowskim według zawodów i grup zawodów	4
III.	Analiza ofert pracy w powiecie ostrowskim według zawodów i grup zawodów	8
IV.	Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych.....	12
V.	Wnioski	17

I. WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, które dotyczą kształtowania popytu na pracę oraz podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Niniejsze opracowanie pn. „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim za I półrocze 2008 roku” ma służyć koordynacji kierunków kształcenia oraz szkoleń osób bezrobotnych i poszukujących pracy z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy. Aktualnie zachodzi coraz większa konieczność dopasowywania kwalifikacji potencjalnych pracowników do wymogów stawianych pod określone miejsce pracy. Monitoring ma usprawnić prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy oraz ułatwić projektowanie i realizację programów rynku pracy aktywizujących osoby bezrobotne, w tym usprawnić system szkoleń osób bezrobotnych.

Monitoring obejmuje swym zakresem zawody i specjalności, które zostały podzielone na duże (kod 2-cyfrowy) oraz elementarne grupy zawodowe (kod 4-cyfrowy). Zgromadzone informacje opierają się na danych tabelarycznych zamieszczonych w internetowej aplikacji systemu PULS „Syriusz” sporządzanych na podstawie zaleceń metodycznych do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

II. ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE OSTROWSKIM WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW

BEZROBOCIE WEDŁUG ZAWODÓW

Ogółem w powiecie zarejestrowanych jest 4162 osoby bezrobotne, w tym 2227 kobiet (stan na koniec I półrocza 2008 roku). Tak jak w latach poprzednich największe bezrobocie występuje wśród osób bez zawodu (tj. 1300 osób, w tym 715 kobiet). Zawodami, w których obserwujemy szczególnie duże bezrobocie są:

Tabela 1.

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu	Bezrobotnych w zawodzie	Kobiety
1.	Asystent ekonomiczny – [zawód szkolny: Technik ekonomista]	341902	193	172
2.	Sprzedawca	522107	182	173
3.	Ślusarz	722204	137	9
4.	Technik mechanik	311502	123	15
5.	Krawiec	743304	101	98
6.	Tokarz	722304	83	33
7.	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	613101	76	47
8.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	321402	65	50
9.	Technik rolnik	321208	64	52
10.	Stolarz meblowy	742207	64	30
11.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	723190	61	0

Zestawienie oparte na tabeli T-1/P-1 z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Wyższy poziom bezrobocia w nadmienionych zawodach może wynikać z:

- a) Małej częstotliwości zmian w profilach kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych, co generuje bezrobocie u młodzieży o małej mobilności.
- b) Fluktuacji siły roboczej w zakładach pracy, związanej z działaniami wymuszającymi zwolnienia, co powoduje, że pracownicy wykwalifikowani drogą doświadczenia zawodowego, szkoleń bądź edukacji tracą zatrudnienie.
- c) Dekwalifikacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych oraz nie zgłaszaniu aktualnych danych co do ich nowo nabywanych umiejętności o znaczeniu zawodowym.

Powyższe czynniki są w mniejszym bądź większym stopniu powodem pozostawania w rejestrach bezrobotnych osób w zawodach wskazanych w tabeli.

Niepokojącym zjawiskiem jest obecność w tym zestawieniu dwóch zawodów związanych z sektorem rolniczym. Składają się na to dwa podstawowe czynniki, niezmiennie od lat:

- a) Nadmiar absolwentów z wykształceniem rolniczym, co spowodowane jest rolniczą charakterystyką powiatu. Za uzasadnione należy więc uznać utworzenie na naszym terenie szkolnictwa ukierunkowanego profilowo na rolnictwo. Niezrozumiałe natomiast jest „usztynienie” kierunków kształcenia z całkowitym pominięciem przyszłościowej branży ekonomiki w rolnictwie – tak promowanej i pożądanej w Unii Europejskiej.
- b) Unia Europejska w swych założeniach idzie w kierunku dużych, różnorodnych pod względem produkcyjnym gospodarstw rolnych o wysokim stopniu zautomatyzowania. Propozycją rozwiązania w tym przypadku może być unowocześnienie kierunków kształcenia w zawodach

rolniczych oraz prowadzenie promocji nowoczesnego rolnictwa wśród uczniów.

BEZROBOCIE WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

Spośród dużych grup zawodów, wskazanych w badaniu T-I/P-1a „Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku”, najwięcej bezrobotnych występuje w grupach zawodowych, które ukazuje następująca tabela (uszeregowano od wskaźnika najwyższego do najniższego):

Tabela 2.

Lp.	Kod zawodu (2-cyfrowy)	Nazwa grupy zawodów
1.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń
2.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
3.	31	Średni personel techniczny
4.	34	Pracownicy pozostałych specjalności
5.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia
6.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy
7.	51	Pracownicy usług osobistych i ochrony
8.	71	Górnicy i robotnicy budowlani
9.	24	Pozostali specjaliści
10.	61	Rolnicy

Zestawienie oparte na tabeli T-I/P-1a z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

W powyższym zestawieniu obserwujemy występowanie bezrobocia w dużych grupach zawodowych, które nawiązują swą specyfiką do zawodów z tabeli poprzedniej. Wynika to bezpośrednio z faktu, że w w/w dużych grupach zawodowych zawierają się zawody, którymi legitymuje się zauważalnie najliczniejsza grupa bezrobotnych spośród zarejestrowanych na terenie powiatu

ostrowskiego (por. tabela nr 1). Bezrobotni w zawodach ślusarz, tokarz czy mechanik pojazdów samochodowych przypisani są do dużej grupy zawodowej pn. „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń”. Bezrobotni w zawodach krawiec czy stolarz meblowy przynależą natomiast do dużej grupy zawodowej pn. „Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Technicy mechanicy zawierają się w dużej grupie zawodowej pn. „Średni personel techniczny”, a asystenci ekonomiczni w dużej grupie zawodowej pn. „Pracownicy pozostałych specjalności”. Do dużej grupy zawodowej pn. „Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia” przynależą natomiast bezrobotni w zawodach: technik żywienia i gospodarstwa domowego oraz technik rolnik. Bezpośrednio do dużej grupy zawodowej pn. „Rolnicy” przynależą natomiast bezrobotni w zawodzie rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej, a do dużej grupy zawodowej pn. „Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy” należą bezrobotni sprzedawcy.

III. ANALIZA OFERT PRACY W POWIECIE OSTROWSKIM WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW

OFERTY PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

Według sprawozdania T-I/P-3 „Oferty pracy wg zawodów w powiecie ostrowskim w pierwszym półroczu 2008 roku” do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej zgłoszono łącznie 809 ofert pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej, co stanowi poprawę w stosunku do lat ubiegłych. Poniżej przedstawiono zawody, na które pracodawcy zgłaszali zauważalnie największe zapotrzebowanie:

Tabela 3.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2008r.
1.	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	125
2.	419101	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: technik prac biurowych]	119
3.	522107	Sprzedawca	97
4.	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	31
5.	712590	Pozostali robotnicy budownictwa wodnego i pokrewni	28
6.	343101	Pracownik administracyjny [Zawód szkolny: Technik administracji]	26
7.	914103	Robotnik gospodarczy	23
8.	913207	Sprzątaczką	20
9.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	19
10.	931301	Robotnik budowlany	14

Zestawienie oparte na tabeli T-I/P-3 z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Jak wynika z powyższej tabeli w I półroczu 2008r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej najwięcej ofert pracy wpłynęło w zawodzie robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym. Duża liczba ofert pracy w tym zawodzie spowodowana jest najprawdopodobniej specyfiką lokalnego rynku pracy. Co istotne, zawód ten nie został wymieniony w tabeli nr 1, określającej grupę zawodów o najwyższym poziomie bezrobocia w powiecie ostrowskim. Wskazuje to, że w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy widnieje niewielka liczba osób bezrobotnych legitymujących się wykształceniem w tym zakresie. Ponadto w w/w zawodzie nie kształcą szkoły ponadgimnazjalne na terenie powiatu ostrowskiego. Sytuacja ta powoduje zatem trudności w realizacji ofert pracy w zawodzie robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

Kolejnym zawodem, na który występuje zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy jest pracownik biurowy. Oferty pracy w w/w zawodzie są jednak stosunkowo szybko realizowane, pomimo nielicznej grupy zarejestrowanych bezrobotnych w tym zawodzie (podobnie jak w przypadku omawianego wyżej zawodu, pracownik biurowy nie został wymieniony w tabeli nr 1, określającej grupę zawodów o najwyższym poziomie bezrobocia w powiecie ostrowskim). Wynika to z faktu, że zarejestrowani bezrobotni w zawodzie technik ekonomista – podobnym pod względem specyfiki pracy na stanowisku do zawodu pracownik biurowy czy pracownik administracyjny – bardzo często jako kandydaci do pracy spełniają warunki pracodawców zgłaszających oferty pracy w zawodach pracownik biurowy lub pracownik administracyjny.

W powyższej tabeli na uwagę zasługuje także zawód sprzedawca. Mimo dużej ilości zgłaszanych ofert pracy w w/w zawodzie oraz niemal dwukrotnie większej liczby osób zarejestrowanych w zawodzie sprzedawca w stosunku do ilości ofert pracy (por. tabela nr 1 i tabela nr 3), często występują kłopoty z zapelnieniem wolnych miejsc pracy na tym stanowisku. Wynika to m.in. z faktu, że

pracodawcy niejednokrotnie wymagają od potencjalnych kandydatów do pracy doświadczenia zawodowego. Tymczasem zarejestrowani bezrobotni w tym zawodzie często są absolwentami szkół lub szkoleń w kierunku sprzedawca, jednak nie posiadają stażu zawodowego albo nie pracowali w wyuczonym zawodzie od kilku, a nawet kilkunastu lat, a ich kwalifikacje się zdezaktualizowały.

W omawianym okresie, jak obrazuje to powyższa tabela, do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej wpłynęło także stosunkowo dużo ofert pracy w zawodach robotnik gospodarczy i sprzątaczką. Zawody te stanowią niejednokrotnie odpowiednią ofertę pracy dla zarejestrowanych osób bezrobotnych bez zawodu. Jednak liczba ofert pracy z tej kategorii jest niewystarczająca, aby zapewnić miejsce pracy dla całej, dużej grupy zarejestrowanych bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Jediną szansą na powrót tej grupy osób na rynek pracy stanowi zatem stosowanie wobec nich usług i instrumentów aktywizujących zawodowo, a w szczególności szkoleń zawodowych dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy.

OFERTY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW

Bardzo podobnie sytuacja wygląda na płaszczyźnie grup zawodowych, gdzie w końcu I półrocza 2008r. obserwowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrowi Mazowieckiej oferty pracy w zawodach szeregujących się w następujących grupach (uszeregowano od wskaźnika najwyższego do najniższego):

Tabela 4.

Lp.	Kod zawodu (2-cyfrowy)	Nazwa grupy zawodów
1.	52	Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy
2.	71	Górnicy i robotnicy budowlani
3.	81	Operatorzy maszyn i urządzeń

		wydobywczych i przetwórczych
4.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń
5.	23	Specjaliści szkolnictwa
6.	34	Pracownicy pozostałych specjalności
7.	24	Pozostali specjaliści
8.	41	Pracownicy obsługi biurowej
9.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów
10.	74	Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy
11.	93	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie
12.	31	Średni personel techniczny
13.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach

Zestawienie oparte na tabeli T-I/P-3a z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Powyższe zestawienie jest bezpośrednio powiązane z tabelą nr 3, obrazującą oferty pracy w poszczególnych zawodach, z uwagi na przynależność poszczególnych zawodów do dużych grup zawodowych.

Natomiast rozbieżność występująca w pozycjach grup zawodowych i pozycjach samych zawodów związana jest z faktem, że w końcu I półrocza 2008r., a więc w okresie letnim, zauważalny jest wzrost zgłaszanych ofert pracy w zawodach związanych z handlem (poszukiwani są np. sprzedawcy) i pracami remontowo – budowlanymi (pracodawcy zgłaszają zapotrzebowanie np. na robotników budowlanych i operatorów maszyn) oraz w zawodach związanych ze szkolnictwem, gdyż sektor szkolnictwa w okresie wakacyjnym zgłasza zapotrzebowanie na nauczycieli i pedagogów planowanych do zatrudnienia od nowego roku szkolnego.

W związku z powyższym uzasadnione jest występowanie poszczególnych grup zawodów na najwyższych miejscach w przedstawionej wyżej tabeli.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Zawody nadwyżkowe, deficytowe oraz zrównoważone – inaczej mówiąc wykazujące równowagę na rynku pracy, określa wskaźnik intensywności nadwyżki bądź deficytu zawodu sformułowany w zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu, a wykazany w tabelach pozyskanych z aplikacji systemu PULS „Syriusz”. W zależności od wartości wskaźnika w przedziale od 0 do 0.9 mamy do czynienia z zawodami nadwyżkowymi, w przedziale od 0.9 do 1.1 określone są zawody zrównoważone, natomiast zawody deficytowe wyrażone są wskaźnikiem powyżej 1.1.

ZAWODY DEFICYTOWE – Tabela rankingowa

Tabela 5.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1.	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	25,0000
2.	914103	Robotnik gospodarczy	23,0000
3.	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	15,5000
4.	419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: Technik prac biurowych]	9,9167
5.	343101	Pracownik administracji [zawód szkolny: Technik administracji]	8,6667
6.	413103	Magazynier	7,0000
7.	915206	Woźny	6,0000
8.	341503	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	5,0000
9.	343201	Księgowy [samodzielny]	5,0000
10.	712302	Stolarz budowlany	5,0000
11.	721403	Monter konstrukcji stalowych	5,0000
12.	931203	Robotnik drogowy	4,0000

13.	913207	Sprzątaczk	2,5000
14.	512302	Kelner	2,0000
15.	514103	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	2,0000
16.	742302	Pilarz	2,0000
17.	832101	Kierowca samochodu osobowego	2,0000
18.	832302	Kierowca samochodu ciężarowego	1,9000
19.	232108	Nauczyciel języka obcego	1,6667
20.	931301	Robotnik budowlany	1,1667
21.	241203	Specjalista bankowości	1,5000
22.	522107	Sprzedawca	1,2763

Zestawienie oparte na tabeli T-I/P-4 z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Z powyższego zestawienia wynika, że powiat ostrowski, mimo swej agrarnej charakterystyki potrzebuje pracowników w zawodach obejmujących w większości wykształcenie na poziomie średnim. Należy jednak nadmienić, że wykształcenie średnie ogólnokształcące czy ekonomiczne, którymi legitymuje się stosunkowo duża grupa zarejestrowanych bezrobotnych, nie jest wystarczające, aby dostosować potrzeby edukacyjne do potrzeb lokalnego rynku pracy. Jak wynika bowiem z powyższej tabeli na terenie powiatu ostrowskiego istnieje zapotrzebowanie na kształcenie młodzieży w konkretnych, sprecyzowanych zawodach tj. technik prac biurowych, technik administracji czy technik usług kosmetycznych.

Powyższa tabela wskazuje również, że niektóre zawody deficytowe są niemal tożsame z zawodami występującymi w najczęściej zgłaszanych ofertach pracy (por. tabela nr 3). Sytuacja ta dotyczy m.in. zawodów: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, kierowca operator wózków jezdniowych, pracownik biurowy, pracownik administracyjny czy robotnik gospodarczy. Odnosząc się zatem do liczby zgłaszanych ofert pracy w tych zawodach oraz do stosunkowo niskiej liczby zarejestrowanych bezrobotnych z w/w kwalifikacjami zawodowymi (na co wskazuje tabela nr 1, w której nie występują grupy bezrobotnych w powyższych zawodach) uzasadnionym wydaje się występowanie na najwyższych

miejscach tabeli rankingowej następujących zawodów deficytowych: robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, kierowca operator wózków jezdniowych, pracownik biurowy, pracownik administracyjny czy robotnik gospodarczy.

ZAWODY NADWYŻKOWE – Tabela rankingowa

Tabela 6.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1.	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	0,8889
2.	714101	Malarz budowlany	0,6667
3.	344901	Inspektor kontroli handlu i usług	0,5000
4.	512301	Bufetowy [barman]	0,5000
5.	712201	Betoniarz	0,5000
6.	713201	Glazurnik	0,5000
7	713901	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0,5000
8.	721303	Blacharz samochodowy	0,5000
9.	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,4706
10.	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	0,3750
11.	313104	Fotograf	0,3333
12.	713604	Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	0,3333
13.	724103	Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	0,3333
14.	741201	Cukiernik	0,3333
15.	742204	Stolarz	0,3333
16.	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	0,3333
17.	312102	Technik informatyk	0,3000
18.	512201	Kucharz	0,2500
19.	712102	Murarz	0,2500
20.	916201	Robotnik placowy	0,2500
21.	932103	Pakowacz	0,2500

22.	514102	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	0,2222
23.	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,1481
24.	341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,1053
25.	512202	Kucharz małej gastronomii	0,0769
26.	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,0588
27.	741203	Piekarz	0,0588
28.	722204	Ślusarz	0,0556
29.	742207	Stolarz meblowy	0,0455
30.	722304	Tokarz	0,0323
31.	241102	Ekonomista	0,0233

Zestawienie oparte na tabeli T-I/P-4 z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Jak widać z powyższego zestawienia – zawody nadwyżkowe w większości obejmują wykształcenie na poziomie zawodowym, co sugeruje nasycenie lokalnego rynku pracy robotnikami wykwalifikowanymi.

Ponadto w powyższej tabeli na uwagę zasługują zawody z dużej grupy zawodowej pn. „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” tj. mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy i mechanik samochodów osobowych. Zawody te plasują się na najwyższych miejscach w tabeli rankingowej zawodów nadwyżkowych, gdyż rzeczywiście do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej nie wpływa duża ilość ofert pracy w w/w zawodach, podczas gdy w rejestrach bezrobotnych istnieje duża grupa osób legitymujących się wykształceniem w zawodach pokrewnych tj. technik mechanik czy pozostali mechanicy pojazdów samochodowych (por. tabela nr 1 i tabela nr 3).

Niepokojące jest natomiast pojawienie się w tabeli zawodów nadwyżkowych – na jednej z wyższych pozycji – zawodu pracownik ochrony mienia i osób. Związane jest to najprawdopodobniej z generowaniem absolwentów przez policealną szkołę ochrony mającą swoją siedzibę na terenie powiatu ostrowskiego.

Powyższe tabele uzupełnia zestawienie zawodów zrównoważonych:

Tabela 7.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik równowagi
1.	222101	Doradca rolniczy	1,0000
2.	223301	Lekarz weterynarii	1,0000
3.	232109	Nauczyciel języka polskiego	1,0000
4.	232110	Nauczyciel matematyki	1,0000
5.	233108	Nauczyciel nauczania początkowego	1,0000
6.	235907	Pedagog szkolny	1,0000
7.	347102	Plastyk	1,0000
8.	413301	Dyspozytor transportu samochodowego	1,0000
9.	621201	Ogrodnik terenów zieleni	1,0000
10.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	1,0000
11.	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	1,0000
12.	913204	Pomoc kuchenna	1,0000

Zestawienie oparte na tabeli T-1/P-4 z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie ostrowskim w I półroczu 2008 roku.

Na podstawie powyższego zestawienia zauważyć można, że zawody zrównoważone obejmują w większości wykształcenie wyższe, co sugeruje stabilność zawodową osób kończących studia. Jest to także wyraźny sygnał dla absolwentów studiów wyższych, że emigracja zarobkowa nie jest dla nich jedyną alternatywą.

V. WNIOSKI

Jak wynika z powyższego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych największe trudności ze znalezieniem pracy mają osoby bez zawodu oraz te, które nigdy nie pracowały. Analiza ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej pokazuje natomiast, że pomimo dużej podaży siły roboczej w pewnej grupie zawodów (np. sprzedawca) nie wszystkie oferty są w tych zawodach realizowane. Często wynika to z braku dopasowania rzeczywistego poziomu wykształcenia i umiejętności posiadanych przez osoby bezrobotne i poszukujące pracy do oczekiwań zgłaszanych przez pracodawców w ofertach pracy (np. w przypadku sprzedawcy jest to wymóg stażu pracy, umiejętność obsługi nowoczesnych urządzeń sklepowych itp.). Ponadto w odniesieniu do analiz przeprowadzonych w niniejszym opracowaniu można wysnuć następujący wniosek:

Stan bezrobocia w powiecie ostrowskim w odniesieniu do struktury zawodowej kreowany jest przy udziale czynników, które decydują o wizerunku kwalifikacyjnym uczestników lokalnego rynku pracy. Czynniki te podzielić można na dwie grupy, za wyznacznik przyjmując ich źródło. Swoje miejsce w grupie pierwszej – edukacyjnej znajdują czynniki wynikające z profili kształcenia młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych. Druga grupa wywodzi się natomiast ze skutków reagowania lokalnego rynku pracy na zmiany zachodzące w gospodarce, co przekłada się bezpośrednio na obraz bezrobocia na terenie powiatu.

Jeśli chodzi o grupę czynników edukacyjnych, to duży wpływ na specyfikę problemu bezrobocia na lokalnym rynku pracy ma fakt kształcenia młodzieży ponadgimnazjalnej w kierunku ogólnym. W dalszym ciągu to właśnie grupa absolwentów szkół o profilu ogólnym stanowi większość spośród zarejestrowanych bezrobotnych. Ponadto na strukturę bezrobocia w powiecie ostrowskim wpływ ma

fakt pozostawiania w rejestrach Urzędu dużej grupy osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym bądź gimnazjalnym (pełnym lub niepełnym). Powyższa sytuacja może wynikać z braku rozeznania wśród osób podejmujących decyzję edukacyjną co do:

- wymagań, jakie stawia rynek pracy przyszłym kandydatom na pracowników;
- wymagań stawianych kandydatom na studia, gdyż licea ogólnokształcące i profilowane są w historii polskiej edukacji tradycyjnym etapem przygotowawczym do kształcenia na poziomie wyższym.

W tym kontekście duża odpowiedzialność spoczywa również na rodzicach (opiekunach), gdyż to oni mają największy wpływ na kształt ostatecznej decyzji edukacyjnej młodzieży.

Próba rozwiązania tej sytuacji może być wprowadzenie systemu preorientacji zawodowej uczniów tj. okresowych badań wychowanków przez szkolnych doradców zawodowych. Ustalenie indywidualnego spektrum zainteresowań zawodowych każdego ucznia w przyszłości może ułatwić młodzieży podjęcie trudnej decyzji wyboru toku dalszego kształcenia, jak również może okazać się pomocne przy rozważaniu ewentualności wejścia na rynek pracy z aktualnie posiadanymi kwalifikacjami. Pomocna w rozwiązaniu tego problemu może być również kooperacja społeczna, a więc położenie wzmożonego nacisku na większy udział szerokiego grona instytucji i podmiotów różnych sektorów w kreowaniu wyobrażeń młodzieży, co do rynku pracy i pomocy w wyborze dalszej drogi edukacyjnej bądź zawodowej. Działania te pomogą uchronić młodzież przed brakiem dokonania wyboru kształcenia albo przed dokonaniem wyboru niepełnego, co czynić go może w przyszłości nieodpowiednim i niedostosowanym do potrzeb rynku pracy.

W ścisłym powiązaniu z powyższym pozostaje drugi czynnik z grupy edukacyjnej, mający wpływ na strukturę bezrobocia na terenie powiatu

ostrowskiego, a mianowicie usztywnienie kierunków kształcenia. Powoduje to niewystarczającą elastyczność szkół ponadgimnazjalnych w dostosowywaniu się do aktualnych i przewidywanych wymagań rynku pracy.

Rozwiązanie tego problemu nie jest jednak możliwe bez sprzężenia systemu edukacji w Polsce z systemem służb zatrudnienia. Rynek pracy jest organizmem bardzo elastycznym i żywotnym, energicznie reagującym na wszelkie zmiany i tendencje w gospodarce, a system edukacji nie jest w stanie reagować tak szybko na zmiany, chociażby ze względu na fakt czasokresu kształcenia młodzieży, który jest zdecydowanie dłuższy (od 3 do 5 lat) niż planowanie fluktuacji pracowniczej w zakładach pracy.

Pożądanym zjawiskiem obserwowanym w tym zakresie jest natomiast prowadzenie wzmoczonych działań przez szkoły ponadgimnazjalne na płaszczyźnie promocji aktywności zawodowej np. poprzez organizowanie ciekawych praktyk zawodowych dla uczniów. Stanowi to bez wątpienia próbę zorientowania młodych ludzi w realiach sektora zawodowego, do którego pretendują w toku nauki. Niewątpliwie dobrą praktyką (z punktu widzenia planowania kierunków kształcenia) mogłoby być natomiast prowadzenie przez szkoły ponadgimnazjalne monitoringu dalszego szkolenia bądź zatrudnienia własnych absolwentów, co pozostawić można pod rozwagę zainteresowanych podmiotów.

Kolejny czynnik wpływający na strukturę ostrowskiego bezrobocia wywodzi się bezpośrednio z sektora pracodawców i przynależy do grupy czynników związanych ze skutkami reagowania lokalnego rynku pracy na zmiany zachodzące w gospodarce krajowej.

Stan zatrudnienia (a zatem i bezrobocia) kreuje na dzień dzisiejszy sektor prywatny, który dominuje na rynku pracy oraz zgodnie z założeniami panującego w Polsce od wczesnych lat 90-tych neoliberalizmu, dyktuje warunki zatrudnienia, kierując się przy tym kryterium zysku własnego. Pozycja pracownika jest w tym

systemie permanentnie niepewna. W świetle faktu stymulowania polskiego rynku pracy wszelkiego rodzaju bodźcami – robi się on bardzo wrażliwy na zmiany i reaguje na nie zwiększaniem bądź zmniejszaniem poszczególnych wskaźników ekonomicznych – w tym także poziomu bezrobocia w danym zawodzie. Jednak i w tym obszarze zauważa się zmiany, które nawiązują swą specyfiką do tendencji panujących w krajach wysoko rozwiniętej cywilizacji zachodniej. Coraz większą uwagę zwraca się na usługi outplacementowe, które są stałym elementem na rynku pracy Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii czy USA. Outplacement – czyli pomoc zakładu pracy w procesie przekwalifikowania zwalnianych pracowników i dostosowania ich kwalifikacji zawodowych do aktualnie panujących realiów rynku pracy jest coraz częściej dostrzegany przez duże ostrowskie zakłady pracy. Nie jest to jeszcze ogólnie panującą normą (nie każdy zakład pracy dysponuje odpowiednimi wygospodarowanymi bądź pozyskanymi na ten cel funduszami), niemniej jednak fakt ten zwiastuje pozytywne zmiany.

W ogólnym podsumowaniu należy stwierdzić, że bezrobocie w powiecie ostrowskim zmierza w kierunku poprawy.

Akceptuję:

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Ostrowi Mazowieckiej
mgr Barbara Grabowska